

Depremler ve binalar

Latif Yolcu: “Depreme dayanıklı, kapalı otoparkı var, doğa manzarası var diye 12 katlı 4 bloktan oluşan sitede oturmayı tercih etmek dinen caiz olur mu, yoksa az katlı yerler mi daha uygun olur? Genelde 6 katlı binalar, fakat kapalı otoparkı yok, eski ve o kadar sağlam değil, güneş görmüyor. Ne yapmalı?”

YÜKSEK BİNALAR

Yüksek binalar bir vakıa olarak ahir zaman alâmetidir. Peygamber Efendimiz (asm) buyurdu ki: “Kıyamet alâmetlerinden biri de, yalın ayak, çıplak, yoksul koyun-keçi çobanlarının binaları yükseltmekte birbirleriyle yarış ettiklerini ve böbürlendiklerini görmendir.” 1

Enes bin Malik (ra) şöyle rivayet etmiştir: Bir gün Peygamber Efendimiz (asm) yüksek katlı bir bina gördü. “Bu nedir?” buyurdu. Sahabeler “Ensardan falan zatın evidir” dediler.

Malik diyor ki, daha sonra Peygamber Efendimiz (asm) sustu. Ama müteessir oldu. Biraz sonra ev sahibi geldi. Selâm verdi. Efendimiz (asm) yüzünü çevirdi. Adam bir hata yapmış olmaktan korkarak sahabelere sebebini sordu.

Sahabeler: “Senin yüksek evini gördü. Ondan hoşlanmamış olabilir.” dediler.

Adam gidip evinin yüksek katlarını yıktı.

Resulullah Efendimiz (asm) daha sonra katların yıkılmış olduğunu görünce,

“Katlara ne oldu?” buyurdu.

Sahabeler:

“Ya Rasulallah! Sizin hoşlanmadığınızı görünce yıktı.” dediler.

Resulullah Efendimiz (asm):

“Zarurî olmayan binalar sahibine vebaldır.” buyurdu. 2

Demek, yoksul ve fakirlerin zenginleşerek yüksek katlı evler yapıp bunlarla kibirlenmeleri, birbiriyle yarışmaları, bu sebeple ahireti unutmaları ve dünyaya dalmaları Allah'ın rızasına uygun davranışlar değildir.

HADİSTEN ÇIKAN BAŞLICA MANALAR

Bu hadislerde İslâm'ın yayılacağı ile ilgili zımnî müjde de vardır. Resulullah Efendimiz (asm), zarurî olmadıkça yüksek binalara teessüf ederek, içinde bulunduğumuz ileri teknolojik şartları, ahir zaman medeniyetini ve bu medeniyette Müslümanların da yüksek binalar yapacaklarını tasvir etmiş oluyor. Bununla beraber, yüksek binaları haram kılmamış olması, sadece bu meta sebebiyle böbürlenmekten ve dünya malı için yarışmaktan sakındırması altını çizmeye değer.

Asrımızda nüfusun çoğalması, kalabalıklaşan şehirlerin belirli bir planla tanzim edilmesi, yüksek binaları medeniyetin bir parçası haline getirmiştir.

Bu çerçevede, yüksek binalar için hadisten çıkardığımız başlıca sakıncalar şöyle sıralanabilir:

1- Böbürlenmemek. 2- Dünyayı ahiretin önüne koymamak. 3- Birbiriyle mal ve servet yarışına girmemek. 4- Komşuluk ilişkilerini ihmal etmemek. 5-İsraf etmemek ve saçıp savurmamak. 6- Mimarinin gereklerini yerine getirmek, yapının hakkını vererek, kaliteli ve güvenilir inşa etmek.

Bu şartlarla yüksek binalara sahip olmanın veya yüksek binalarda oturmanın haram olmadığı kanaatindeyiz.

TEVEKKÜL VE ESBAP

Bu meseleye depremden korunmak için esbaba teşebbüs açısından bakmalıyız. Üstad Hazretleri'nin ifadesiyle tevekkül esbabı bütün bütün reddetmek değildir. Tevekkül ahlâkına göre esbab dest-i kudretin perdesidir. Buna riayet etmek, yani esbaba teşebbüs etmek bir nevi fiilî duâdır. Neticeyi Cenab-ı Hak'tan beklemek, netice için Cenab-ı Hak'a güvenmek ve yalnız O'na minnettar olmak ise tevekkülün kemalidir.

3

Öyleyse imkânımız varsa deprem mevzuatına uygun ve mimarisine göre yapı elemanlarından çalınmayan sağlam binalarda oturmalı, ardından tevekkül etmeliyiz.

Deprem için evimizde gerekli tedbirleri aldıktan sonra tevekkül etmekten başka

bilimsel olarak da çaremiz yoktur.

Hadisten, efdal olanın yüksek olmayan binalarda, hatta yerle bir olan konutlarda oturmak olduğu da anlaşılmaktadır. Bununla beraber yüksek binalar, evet, bir ahir zaman alâmetidir. Fakat bu bir hüküm ihtiva etmekten çok, bir vakıayı tesbit ihtiva ediyor.

Biz zamanımızda, binanın sağlam olmasını dikkate almalıyız. Aksi takdirde daha düşük katlı, ama eski ve sağlam olmadığı anlaşılan binalarda oturmak dinen de, aklen de uygun değildir.

Rabbimizden, deprem yaralarımızın bir an önce sarılmasını ve ne memleketimize, ne bir İslâm beldesine böyle acılar yaşatmamasını niyaz ederiz. Âmin.

Dipnotlar:

- 1- Buhari, Fiten: 25; Ahmed bin Hanbel, Müsned, II/313.
- 2- Ebu Davud, Edep, 169 (5273).
- 3- Sözler, s. 35.